

Ulighed i uformelt omsorgsarbejde

En analyse af uligheden i uformelt omsorgsarbejde blandt seniorer med tilknytning til arbejdsmarkedet

Oktober 2025

 Seniorklar

Udarbejdet af:

Michael Birkjær, Analysechef
Morten Rasmussen, Senioranalytiker
Karoline Klinte, Studie-praktikant

Tænk tanken WELA (Wellbeing Economy Lab)
Bryghuspladsen 8, 3. sal
1473 København K

Udarbejdet for:

SeniorKlar
Molestien 7
2450 København SV

Kontakter:Vedrørende analysen:

Michael Birkjær, Analysechef, Tænk tanken WELA
mb@wellbeingeconomylab.com

Vedrørende SeniorKlar:

Palle Smed, direktør, Faglige Seniorer
ps@fagligsenior.dk

Om SeniorKlar og SeniorKlar-panelet

Om SeniorKlar:

SeniorKlar er et fælles projekt mellem Faglige Seniorer og den filantropiske forening Østifterne.

Over fem år vil vi investere tid, kræfter og 26,25 millioner kroner i at udvikle værktøjer, der kan hjælpe seniorer igennem overgangsfasen fra arbejdsliv til pension.

Læs mere om SeniorKlar på www.seniorklar.dk.

Om SeniorKlar-panelet

SeniorKlar-panelet er et datapanel baseret på spørgeskemaundersøgelser, der følger en større gruppe seniorer over tid.

For at kunne måle progression på forskellige indikatorer vil de konkrete spørgemoduler oftest blive gentaget i opfølgende spørgerunder. Der vil dog også indgå unikke spørgsmål i hver runde for at sætte fokus på særlige temaer.

Første runde af data blev indsamlet i foråret 2024, og det er hensigten at indsamle data halvårligt over en årrække.

Data-samarbejdspartnere:

Størstedelen af data fra SeniorKlar-panelet er baseret på spørgeskemabesvarelser blandt Faglige Seniorers medlemmer. En række organisationer har også gennem tiden bidraget til dataindsamlingen ved at udsende hele eller dele af spørgeskemaet til deres medlemmer:

- Dansk Metal
- FOA
- PensionDanmark
- PKA Pension
- Serviceforbundet
- Tekniq Arbejdsgiverne

SeniorKlar-panelet er åbent for yderligere samarbejdspartnere.

Projektpartnere:

Analysepartner:

Indhold

Hovedresultater	5
Introduktion	6
Afsnit 1: Kortlægning af uformelt omsorgsarbejde	8
Afsnit 2: Konsekvenser af ulighed i uformelt omsorgsarbejde	15
Bilag	19

Hovedresultater

En mindre gruppe seniorer står for langt størstedelen af det uformelle omsorgsarbejde

- 23% af arbejdsmarkedsaktive seniorer udfører 80% af denne gruppes samlede uformelle omsorgsarbejde.

Seniorer, der arbejder i sundheds- og socialvæsenet, leverer mere uformelt omsorgsarbejde

- Seniorer i sundheds- og socialvæsenet leverer i gennemsnit 4,8 timer uformelt omsorgsarbejde om ugen. Til sammenligning leverer seniorer indenfor industri, råstofindvinding og forsyningsvirksomhed 2,8 timer om ugen.
- 79% af seniorer i sundheds- og socialvæsenet angiver, at deres faglige kompetencer er en forklaring på, at de yder uformelt omsorg.

Kvindelige seniorer bidrager mere end mandlige

- Blandt arbejdsmarkedsaktive seniorer leverer 53% af kvinderne uformelt omsorgsarbejde, sammenlignet med 39% af mændene.
- Kvindelige seniorer, som er aktive på arbejdsmarkedet, leverer i gennemsnit 1 time mere uformelt omsorgsarbejde om ugen end de mandlige seniorer, der er aktive på arbejdsmarkedet.
- Der ses ingen signifikant forskel i leverede omsorgstimer blandt kvindelige og mandlige seniorer, blandt de, der bidrager til det uformelle omsorgsarbejde.

Seniorer, der arbejder med undervisning eller i sundheds- og socialvæsenet, oplever oftere svær arbejdslivsbalance

- I begge brancher angiver 30%, at de har svært ved at få arbejdsliv og forpligtelser udenfor arbejdet til at hænge sammen – den højeste andel på tværs af alle brancher.

Uformelt omsorgsarbejde øger sandsynligheden for svær arbejdslivsbalance

- At levere otte eller flere timers uformelt omsorgsarbejde om ugen øger risikoen for svær arbejdslivsbalance med 72%.
- Kvinder, der leverer otte eller flere timers uformelt omsorg om ugen og samtidig oplever mangel på tid og ressourcer på arbejdspladsen, er i størst risiko for svær arbejdslivsbalance.

Introduktion

Tiltagende behov for både formelt og også uformelt omsorgsarbejde

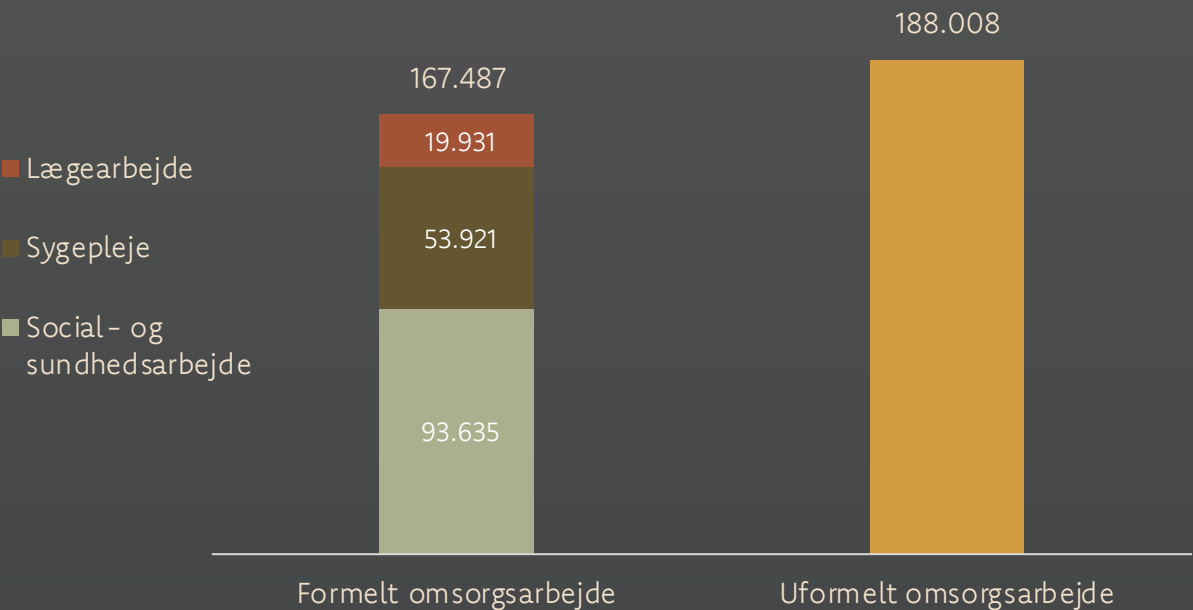
Danskerne lever længere, og andelen af ældre vokser i forhold til resten af befolkningen. Det skaber et øget behov for omsorgsarbejde, hvad enten det er formelt eller uformelt.

Ifølge en analyse fra Kraka og Deloitte vil der i 2050 mangle op mod 29.000 SOSU’er i fuldtidsstillinger i forhold til i dag på grund af den demografiske udvikling. Det svarer til, at op mod en femtedel af en hel ungdomsårgang skulle uddannes til SOSU’er for at dække behovet.

Behovet for det uformelle omsorgsarbejde – det, der leveres i hjemmet, når familiemedlemmer bliver syge eller plejekrævende, eller når børn skal passes – vil også kunne forventes at tiltage. Og det uformelle omsorgsarbejde udgør i forvejen en afgørende del af vores samlede velfærdskapacitet.

Baseret på surveydata fra VIVE, estimerer vi, at der leveres, hvad der svarer til **188.000 årsværk i uformelt omsorgsarbejde i den samlede befolkning i Danmark**. Det er flere omsorgstimer, end den formelle omsorgssektor leverer i form af social- og sundhedsarbejde, sygepleje og lægearbejde, som tilsammen kun udgør 167.000 årsværk.

Figur 0.1: Mængden af formelt omsorgsarbejde pba. udvalgte funktioner indenfor sundhed og socialvæsen overfor uformelt omsorgsarbejde målt som befolkningens pårørendearbejde (årsværk)

Kilder: LONS20, Danmarks Statistik (2023); Pårørende i Danmark, VIVE (2025); Egne beregninger
Noter: Følgende arbejdsfunktioner fra LONS20 er inkluderet i formelt omsorgsarbejde: 2211, 2212, 2221, 5321, 5322; Figuren skal læses med forbehold: Formelt omsorgsarbejde er baseret på registerdata, mens uformelt omsorgsarbejde bygger på selvrapporteret ugentlig tidsforbrug på støtte eller hjælp til familie, venner eller bekendte som ikke selv kan klare dagligdagen. Sidstnævnte indebærer usikkerheder, og sammenligningen skal derfor ses som indikativ fremfor eksakt.

Om denne analyse:

Denne analyse kortlægger uligheder i uformelt omsorgsarbejde blandt seniorer, som fortsat er aktive på arbejdsmarkedet, og undersøger, hvilke konsekvenser disse uligheder har for deres arbejdslivsbalance.

Seniorer i arbejde befinder sig ofte i en livsfase, hvor ønsket om fortsat beskæftigelse kolliderer med et stigende omsorgsansvar over for ægtefæller, børnebørn eller aldrende forældre. Dette skaber et muligt krydspres, hvor arbejdsliv og omsorgsforpligtelser skal forenes i hverdagen. Dette krydspres rammer dog ikke alle lige hårdt. Der er markante forskelle på tværs af køn og brancher i, hvem der leverer mest uformelt omsorgsarbejde. Disse forskelle kan have konsekvenser både for den enkeltes livsbetingelser men også for samfundets generelle sociale bæredygtighed.

En nødvendig offentlig samtale om formelt og uformelt omsorgsarbejde

I Danmark pågår allerede en offentlig samtale om omsorgsarbejdet – blandt andet ansporet af Emma Holten pba. hendes foredrag og bog Underskud. Med denne analyse ønsker vi at bidrage til samtalen ved at behandle tre vigtige spørgsmål om omsorgsøkonomi: Hvordan omsorgsarbejdet forstås, fordeles og værdisættes.

1. Forståelse af omsorgsarbejde:

Omsorgsarbejde – både formelt og uformelt – er en grundlæggende forudsætning for, at samfundet kan fungere. Det betegnes ofte som *reproduktivt arbejde*, fordi det opretholder og genskaber menneskers trivsel, helbred og arbejdsevne, og dermed gør alt andet arbejde muligt. Kvalitetspleje i sundhedssektoren kan fx være afgørende for, at en person med en alvorlig skade bevarer sin funktionsevne hele livet. En god pædagogisk og undervisningsmæssig indsats kan sikre, at børn og unge trives og udvikler kompetencer til at deltage aktivt i samfundet. Og i ældreplejen kan høj kvalitet mindske belastningen for de pårørende, så deres arbejdsliv og sundhed ikke kompromitteres.

Lignende effekter kan tilskrives det uformelle omsorgsarbejde, som leveres af forældre, familiemedlemmer, venner, kolleger, naboer, foreninger osv.

2. Fordeling af uformelt omsorgsarbejde:

Mens det formelle omsorgsarbejde er veldokumenteret i nationale statistikker, findes der begrænset datamateriale om omfanget og fordelingen af det uformelle omsorgsarbejde.

Denne analyse viser blandt andet, at seniorer i den formelle omsorgssektor påtager sig en relativt stor andel uformelt omsorgsarbejde, hvilket øger risikoen for oplevelsen af svær arbejdslivsbalance.

Med en aldrende befolkning vil behovet for uformelt omsorg forventeligt vokse. Det kan øge presset på seniorer yderligere, og få konsekvenser for de enkelte individer og deres nærmeste, men også for samfundet som helhed. Fx hvis flere må forlade arbejdsmarkedet tidligere for at kunne levere uformelt omsorgsarbejde eller på grund af stress.

3. Værdisætning af omsorgsarbejde:

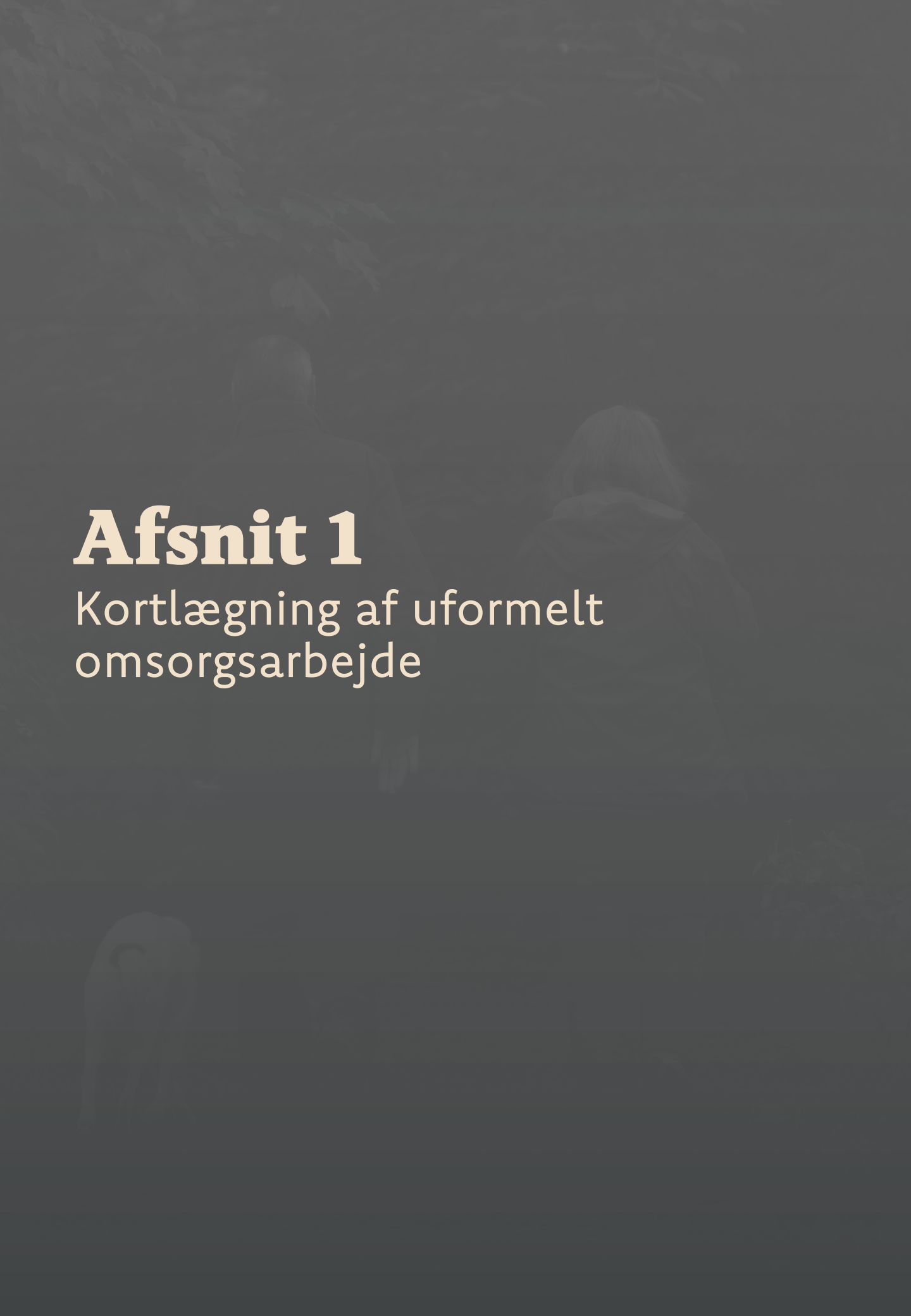
Den økonomiske værdi af omsorgsarbejde – det reproduktive arbejde – kan ikke indfanges tilstrækkeligt af konventionelle økonomiske produktivetsmål (se bilag B), hvilket har flere potentielle konsekvenser.

Ifølge WHO's *Council on the Economics of Health for All* vil en begrænset værdisætning af omsorgsarbejde kan føre til en systematisk underprioritering af tidlige indsatser og præventive tiltag. Rådet anbefaler derfor bl.a. et skifte fra at betragte sundhed og omsorgsarbejde som udgiftsposter til at anerkende dem som strategiske og langsigtede investeringer. Det forudsætter nye værktøjer til værdisætning og styring.

I rapportens afsnit 1 præsenterer vi en kortlægning af, hvordan uformelt omsorgsarbejde fordeles sig mellem køn og brancher, mens afsnit 2 præsenterer, hvilke konsekvenser uformelt omsorgsarbejde har på arbejdslivsbalancen.

Se Bilag B for mere information om arbejdsproduktivitet.

Referencer: Kraka & Deloitte. (2025). Danmark i 2050 – fodnote eller fyrtårn? Small Great Nation-rapport nr. 16. Kraka. Hentet fra <https://kraka.dk/wp-content/uploads/SGN-16-Danmark-2050.pdf> ; WHO Council on the Economics of Health for All. Health for All – transforming economies to deliver what matters: final report of the WHO Council on the Economics of Health for All. Geneva: World Health Organization; 2023. Licence: CC BY-NC-SA 3.0 IGO.

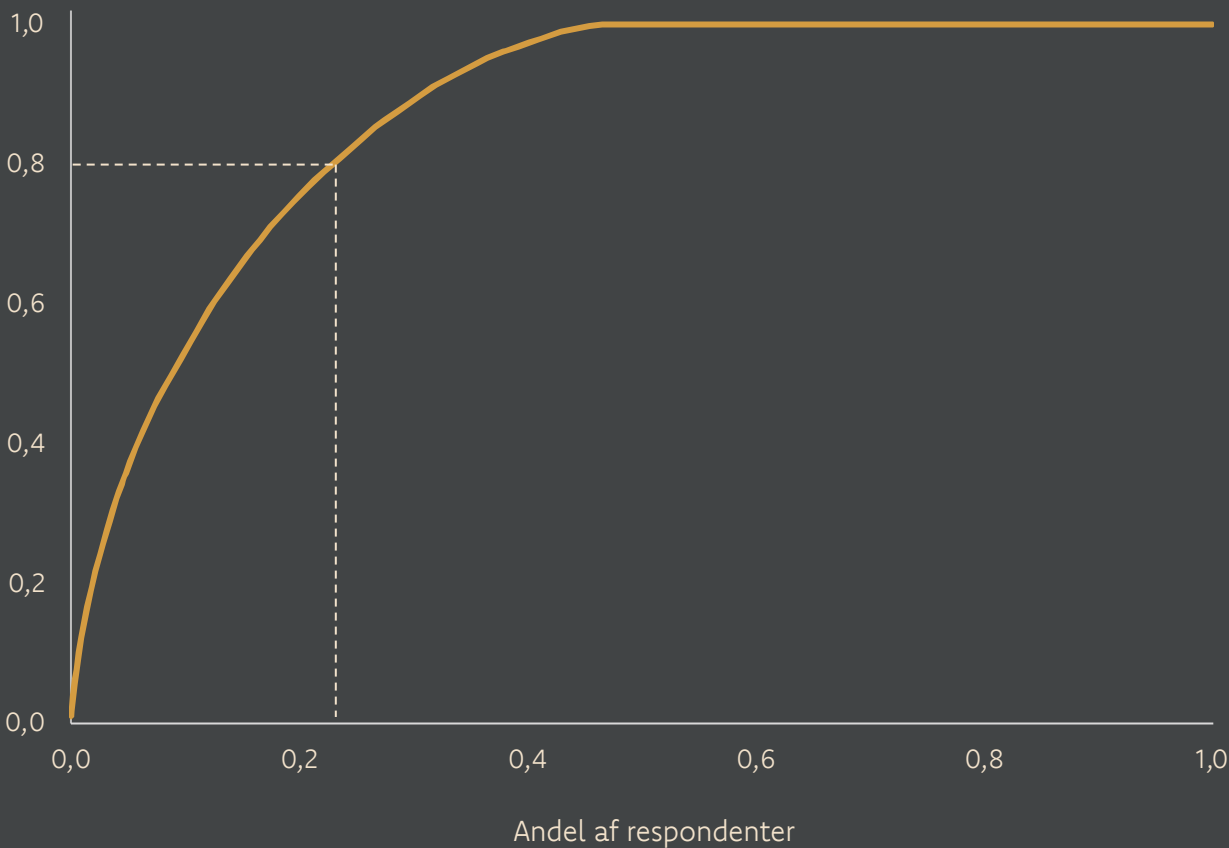
Afsnit 1

Kortlægning af uformelt
omsorgsarbejde

23% af arbejdsmarkedsaktive seniorer udfører 80% af gruppens uformelle omsorgsarbejde

Figur 1.1 viser hvordan den samlede uformelle omsorg fordeler sig, når vi opstiller de arbejdsmarkedsaktive seniorer på en række efter hvor mange timers uformelt omsorgsarbejde de udfører (personen med flest timer forrest og personen med færrest timer bagerst). Den vandrette akse (x-aksen) repræsenterer andelen af seniorer på denne række, mens den lodrette akse (y-aksen) repræsenterer den kumulative andel uformelle omsorgsarbejde. Af figuren kan vi se, at 23% af de arbejdsmarkedsaktive seniorer udfører 80% af den samlede uformelle omsorgsarbejde i gruppen.

Figur 1.1: Kumulativ andel af det samlede uformelle omsorgsarbejde blandt arbejdsmarkedsaktive seniorer

Kilde: Egne beregninger
Noter: Kvinder og Sundhed & socialvæsen er overrepræsenterede i stikprøven. Da begge grupper påtager sig meget omsorgsarbejde (se figur 1.2 og 1.5) er den virkelige kurve sandsynligvis stejlere. Vi anser derfor vores estimat for at være konservativt; N = 4.110

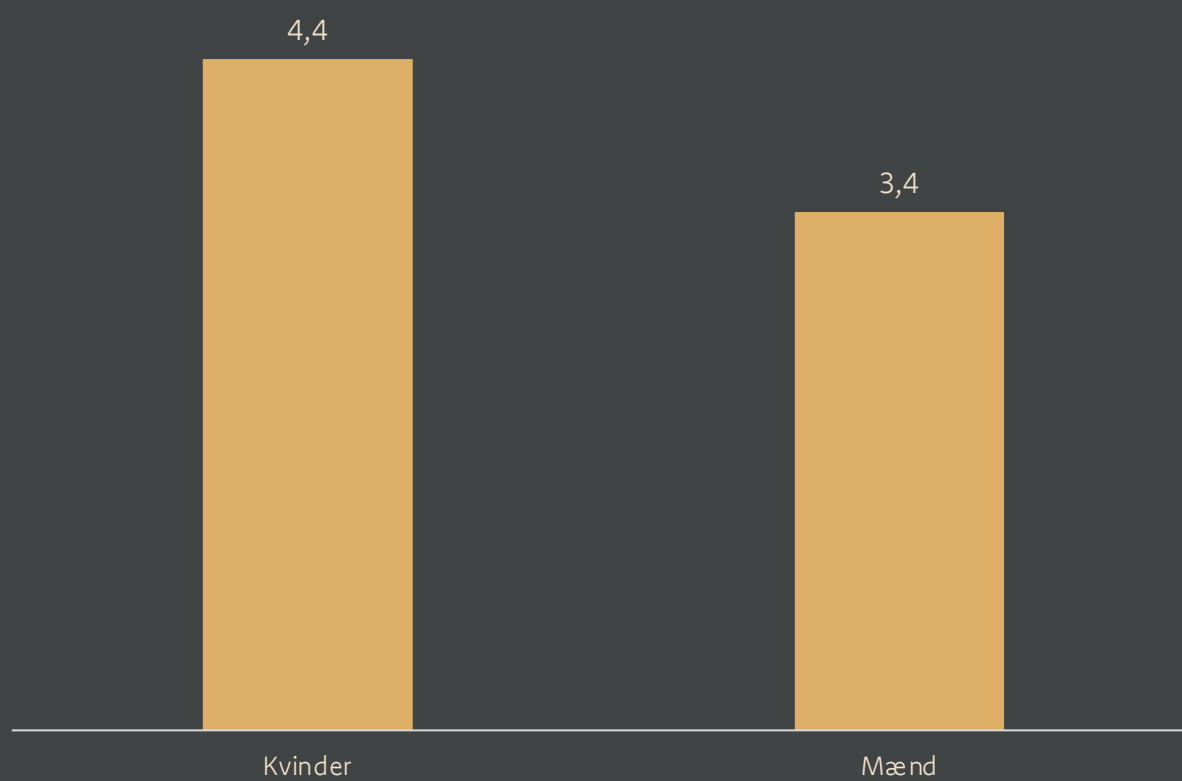
Blandt arbejdsmarkedsaktive seniorer leverer kvinder i gennemsnit 1 time mere uformelt omsorgsarbejde om ugen end mænd

Figur 1.2 viser det gennemsnitlige antal timer, som arbejdsmarkedsaktive seniorer ugentligt bruger på uformelt omsorgsarbejde. Begrebet dækker over hjælp til en plejkrævende partner, familiemedlem, ven eller bekendt samt pasning af børn.

Kvinder bruger i gennemsnit 4,4 timer om ugen – fordelt med 2,2 timer på hjælp til en plejkrævende og 2,2 timer på børnepasning. Mænd bruger i gennemsnit 3,4 timer om ugen – heraf 1,8 timer på hjælp til en plejkrævende og 1,6 timer på børnepasning.

Det er relevant at notere, at mænd i gennemsnit har flere lønnede ugentlige arbejdstimer end kvinder – men at forskellen dog er marginal (se bilag C).

Figur 1.2: Gennemsnitligt antal timer brugt ugentligt på uformelt omsorgsarbejde blandt arbejdsmarkedsaktive seniorer

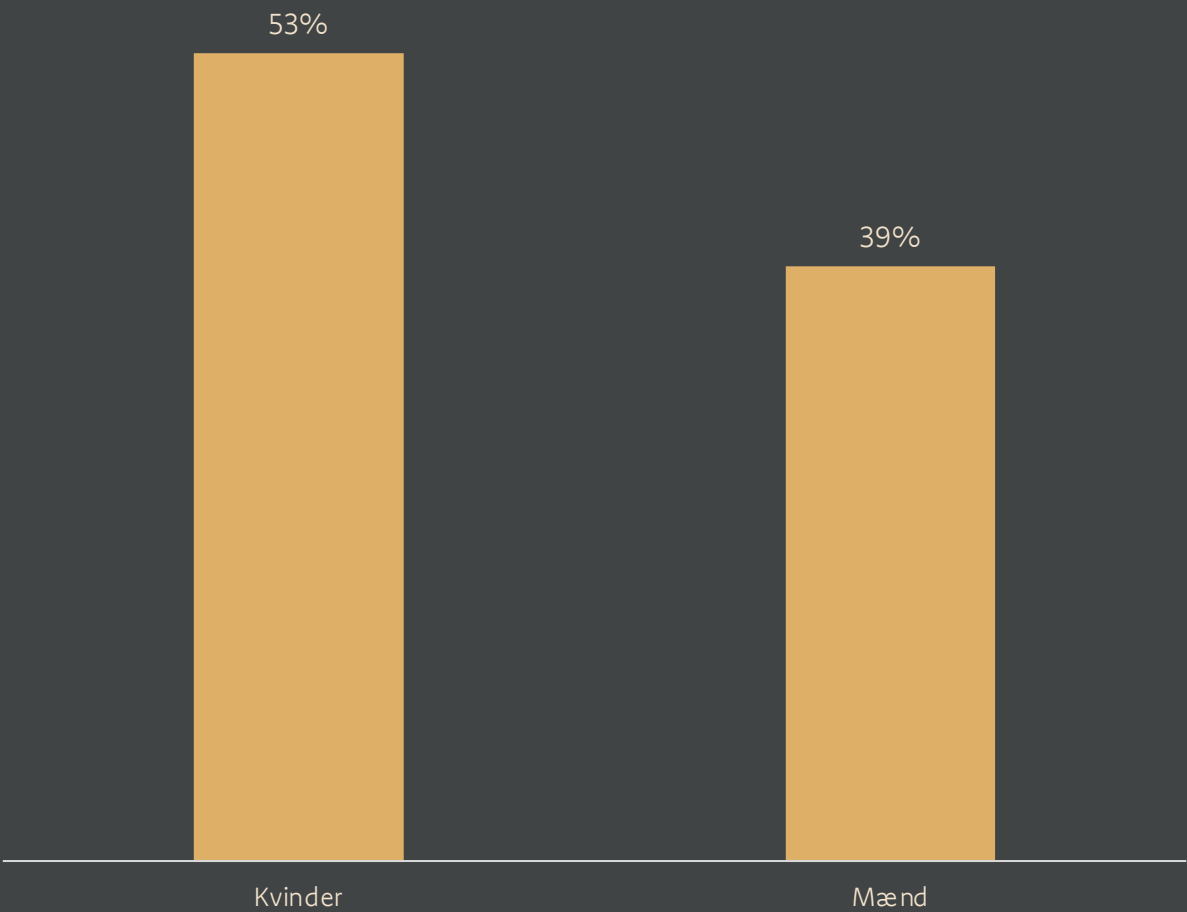
Kilde: Egne beregninger
Noter: N = 4.377

Blandt arbejdsmarkedsaktive seniorer engagerer kvinder sig oftere i uformelt omsorgsarbejde sammenlignet med mænd.

Figur 1.3 viser andelen af arbejdsmarkedsaktive seniorer, der engagerer sig i uformelt omsorgsarbejde.

53% af kvinderne og 39% af mændene oplyser, at de udfører uformelt omsorgsarbejde. Den højere andel blandt kvinder er med til at forklare, hvorfor kvinder i gennemsnit bruger flere timer på uformelt omsorgsarbejde end mænd, som vist i på forrige side.

Figur 1.3: Andel arbejdsmarkedsaktive seniorer som engagerer sig i uformelt omsorgsarbejde

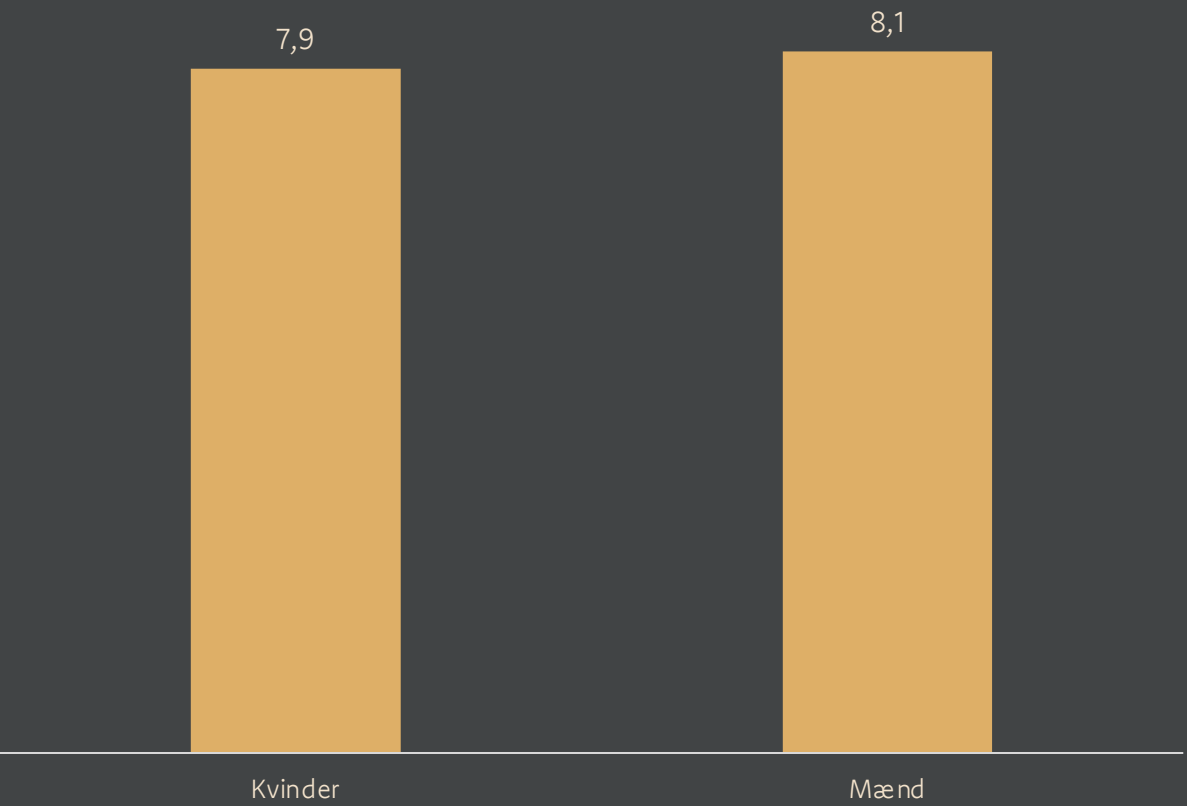

Mænd og kvinder, som engagerer sig i uformelt omsorgsarbejde, bruger et tilsvarende antal timer på det

Figuren nedenfor viser det gennemsnitlige antal timer, som arbejdsmarkedsaktive seniorer bruger ugentligt på uformelt omsorgsarbejde – blandt dem, der engagerer sig i omsorgsarbejde.

I denne gruppe bruger mænd i gennemsnit 8,1 timer om ugen, mens kvinder bruger 7,9 timer. Forskellen er dog ikke statistisk signifikant. Det indebærer, at selvom kvinder generelt oftere udfører uformelt omsorgsarbejde (jf. Figur 1.2) og samlet set har et højere gennemsnitligt timetal (jf. Figur 1.1), er der ikke en signifikant forskel i tidsforbruget mellem mænd og kvinder, der faktisk engagerer sig i omsorgsarbejdet.

Figur 1.4: Gennemsnitligt antal timer brugt ugentligt på uformelt omsorgsarbejde blandt arbejdsmarkedsaktive i gruppen af individer som engagerer sig i uformelt omsorgsarbejde

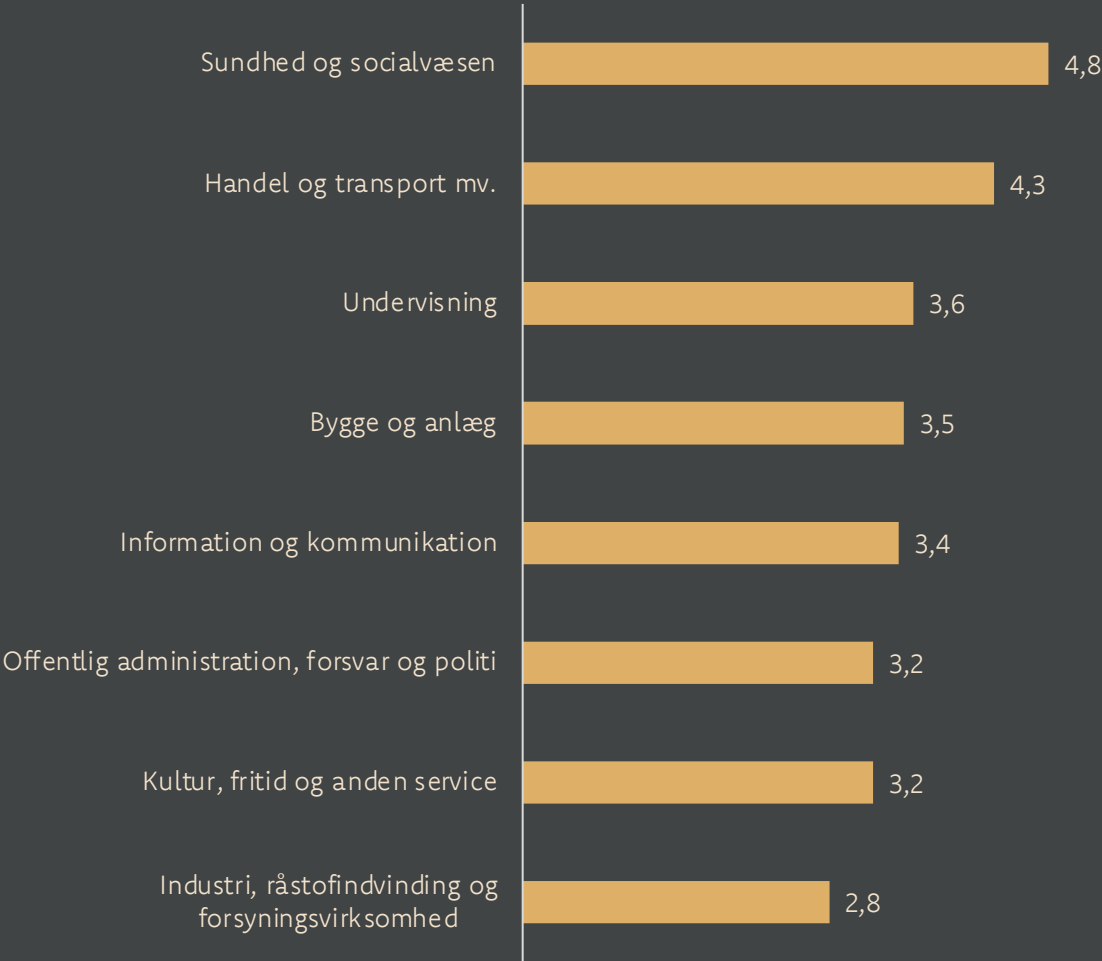

Kilde: Egne beregninger
Noter: N = 1.989

Seniorer, der arbejder i sundheds- og socialvæsenet, leverer i gennemsnit mest uformelt omsorgsarbejde

Seniorer, som er ansat i sundheds- og socialvæsenet, leverer i gennemsnit 4,8 timer om ugen, hvilket er det højeste blandt udvalgte brancher i figur 1.4. Herefter følger ansatte i handel og transport med 4,3 timer.

Figur 1.5: Gennemsnitligt antal timer brugt ugentligt på uformelt omsorgsarbejde blandt seniorer i udvalgte brancher

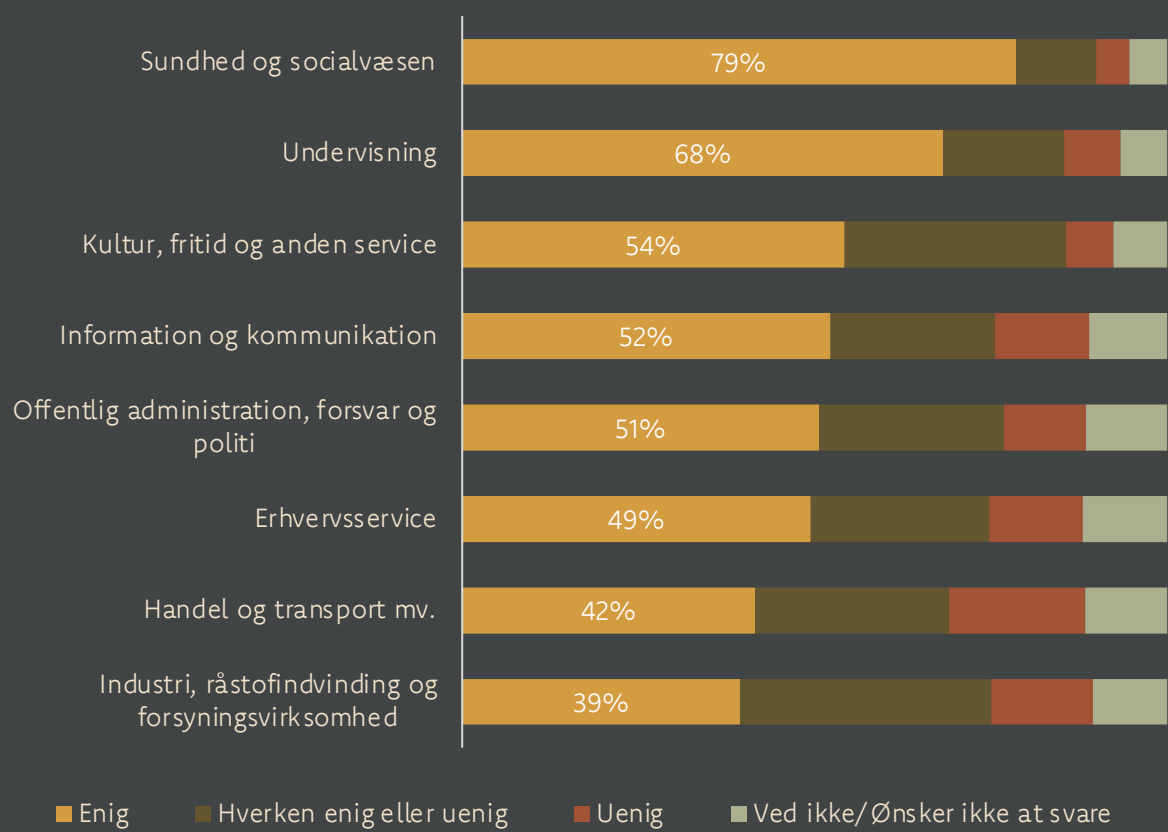

Kilde: Egne beregninger
Noter: Brancher med mere end 150 observationer er udvalgt; N = 3.539

Seniorer, der arbejder i sundheds- og socialvæsenet, angiver oftere, at de yder uformelt omsorgsarbejde, fordi de har de nødvendige faglige kompetencer

Blandt seniorer, der arbejder i sundheds- og socialvæsenet, er 79% enige i, at de yder uformelt omsorgsarbejde, fordi de har de faglige kompetencer, der skal til for at give den hjælp, der er brug for. Det er den højeste andel på tværs af brancher. For undervisning er andelen 68%, mens den ligger på 54% inden for kultur, fritid og anden service. I brancher som handel og transport samt industri og forsyningsvirksomhed er det under halvdelen, der angiver faglige kompetencer som begrundelse for deres uformelle omsorgsarbejde.

Figur 1.6: Svarfordelinger på spørgsmålet ”Jeg hjælper, fordi jeg har de faglige kompetencer, der skal til for at give den hjælp, der er brug for” (på tværs af brancher)

Kilde: Egne beregninger
Noter: Brancher med mere end 80 observationer er udvalgt; N = 1.830

Afsnit 2

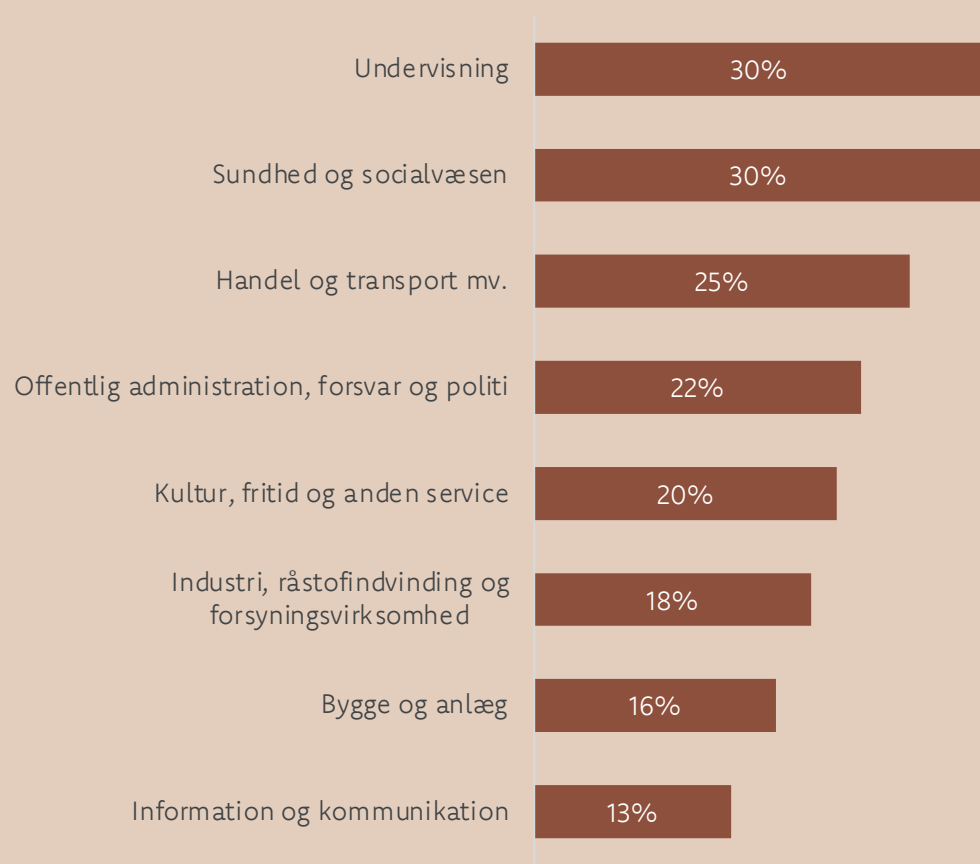
Konsekvenser af ulighed
i uformelt omsorgsarbejde

Forekomsten af svær arbejdslivsbalance er størst blandt seniorer, der arbejder med undervisning eller i sundhed- og socialvæsenet

Nedenstående figur viser andelen af seniorer, som svarer ”svært” eller ”meget svært” til spørgsmålet: Finder du det let eller svært at balancere dit arbejdsliv med dine øvrige forpligtelser (pasning af børnebørn, frivilligt arbejde, pleje af familiemedlemmer eller nære venner, husligt arbejde osv.)?

Blandt seniorer, der arbejder med undervisning eller i sundhed- og socialvæsenet, oplever 30% en svær arbejdslivsbalance, mens 13% af seniorer ansat indenfor information og kommunikation oplever en svær arbejdslivsbalance.

Figur 2.1: Andel med svær arbejdslivsbalance blandt arbejdsmarkedsaktive mellem 60 og 66 år på tværs af udvalgte brancher

Kilde: Egne beregninger
Noter: Brancher med mere end 50 observationer er udvalgt; N = 1.405

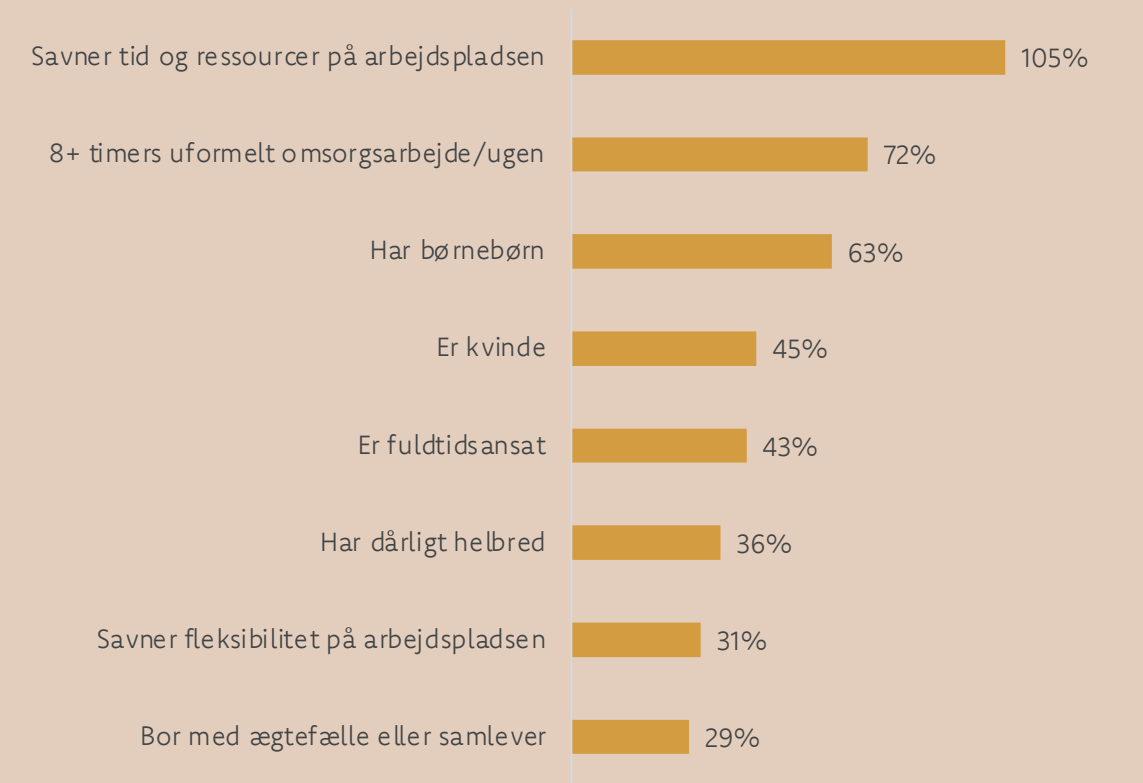
Mangel på tid og ressourcer på jobbet samt uformelt omsorgsarbejde er forbundet med en øget risiko for svær arbejdslivsbalance

Nedenstående figur viser, hvordan forskellige faktorer påvirker risikoen for, at arbejdsmarkedsaktive seniorer oplever svær arbejdslivsbalance.

Oplevet mangel på tid og ressourcer på arbejdspladsen er forbundet med en stigning i risikoen på 105%. Derudover er otte eller flere timers uformelt omsorgsarbejde om ugen associeret med 72% øget risiko.

At være kvinde, fuldtidsansat eller have dårligt helbred indgår ligeledes i mønstre, hvor der observeres en markant forhøjet risiko, mens det at bo med en partner eller opleve lav fleksibilitet på arbejdspladsen i lidt mindre grad er forbundet med en øget risiko.

Figur 2.2: Hvordan forskellige faktorer påvirker risikoen for svær arbejdslivsbalance (procentvis forøgelse ift. gennemsnittet)

Kilde: Egne beregninger
Note: Kontrolvariable: alder, køn, indkomst, beskæftigelsesstatus og børn; Figuren afspejler ikke kausalitet, men blot at der er observeret et mønster mellem de forskellige faktorer og risiko; faktorer; N = 1.365
Metode: Se bilag D

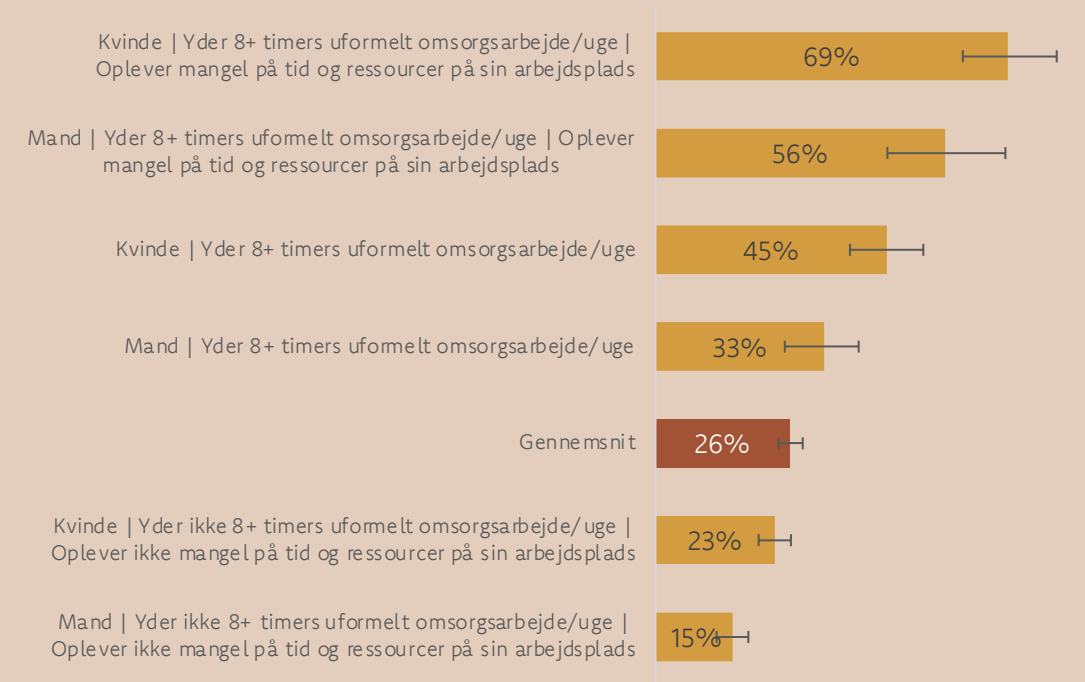
Kvinder, som leverer otte eller flere timers uformelt omsorgsarbejde om ugen og samtidig oplever mangel på tid og ressourcer på arbejdspladsen, er i størst risiko for svær arbejdslivsbalance

Nedenstående figur viser sandsynligheden for at have svær arbejdslivsbalance blandt forskellige grupper arbejdsmarkedsaktive seniorer. Især tre faktorer er associeret med en høj sandsynlighed: det at være kvinde, det at yde en stor mængde uformelt omsorgsarbejde, og det at opleve mangel på tid og ressourcer på arbejdspladsen.

Vi ser, at kvinder, som leverer otte eller flere timers uformelt omsorgsarbejde om ugen og samtidig oplever mangel på tid og ressourcer på arbejdspladsen, har en sandsynlighed på 69% for at opleve svær arbejdslivsbalance.

I den anden ende af skalaen finder vi mænd, som *ikke* leverer otte eller flere timers uformelt omsorgsarbejde om ugen og *ikke* oplever mangel på tid og ressourcer på arbejdspladsen. For denne gruppe er sandsynligheden for svær arbejdslivsbalance blot 15%.

Figur 2.3: Sandsynlighed for svær arbejdslivsbalance på tværs af grupper

Kilde: Egne beregninger
Note: De sorte bånd angiver 95% konfidensintervaller iterationer; N = 1.365

Bilag

Bilag A: Data og metode

Om data:

Alle analyser i denne rapport-serie er baseret på spørgeskemadata fra SeniorKlar-panelet. Den aktuelle spørgerunde blev gennemført i foråret 2025 og omfatter svar fra 17.306 personer i alderen 55 til 93 år.

I denne rapport fokuserer analyserne specifikt på seniorer, der fortsat er en del af arbejdsmarkedet. For at undgå store skævvridninger i aldersfordelingen har vi indsnævret målgruppen til respondenter på 60 år og derover. Den endelige stikprøve består af 4.110 personer.

Begrebsafklaring:

I analysen lægges særlig vægt på begreberne uformelt omsorgsarbejde og arbejdslivsbalance.

- Uformelt omsorgsarbejde er defineret som den tid, respondenterne hver uge bruger på at passe børn af familie, venner eller bekendte – samt på at støtte eller hjælpe en plejekrævende partner, familiemedlem, ven eller bekendt med praktiske gøremål i hverdagen. Organiseret frivilligt arbejde er ikke inkluderet.
- Arbejdslivsbalance henviser til, hvor svært respondenterne oplever det at forene arbejdsliv med uformelle omsorgsforpligtelser, såsom pasning af børnebørn eller støtte til en syg partner.

Metoder:

I rapporten anvendes der følgende metoder til at gennemføre analyserne:

- Deskriptive analyser bruges til at belyse forskelle i blandt andet uformelt omsorgsarbejde og arbejdslivsbalance på tværs af køn, alder og brancher. Her præsenteres fordelinger, gennemsnit og andele for at give et overblik over data.
- Regressionsanalyser anvendes til at afdække hvilke faktorer, der statistisk hænger sammen med sandsynligheden for at opleve dårlig arbejdslivsbalance. Her kontrolleres for en række baggrundsvariable – som alder, køn, helbred, uddannelse og branche – for at isolere effekter og mindske risikoen for fejlagtige slutninger om årsagssammenhænge.

Resultaterne præsenteres i figurer og tabeller med fokus på overordnede tendenser. Hvis du er interesseret i information om P-værdier og konfidensintervaller indgår ikke i rapportens hovedformidling, så kontakt venligst:

Morten Rasmussen

Senioranalytiker, Tænk tanken WELA
mr@wellbeingeconomy.com

Bilag A: Data og metode

Om stikprøven:

De resultater, der præsenteres i denne analyse, bygger på en spørgeskemaundersøgelse blandt seniorer på arbejdsmarkedet.

For at vurdere datakvaliteten er stikprøvens sammensætning blevet sammenlignet med registerdata fra Danmarks Statistik. Sammenligningen viser bl.a., at personer ansat inden for "Handel og transport" er underrepræsenteret, mens der er en overrepræsentation af personer fra "Offentlig administration, undervisning og sundhed".

Derudover ser vi en overrepræsentation af kvinder (62% kvinder mod 38% mænd). For de kønsopdelte deskriptive analyser og i regressionsanalyserne, hvor vi kontrollerer for køn, er denne skævvridning ikke problematisk. For de resterende analyser – hvor vi har fundet det relevant – har vi beskrevet i fodnoten hvordan skævvridningen påvirker det pågældende resultat.

I den indsamlede data kunne vi konstatere, at de yngste seniorer på 55–59 år var stærkt underrepræsenterede, hvorfor vi kun har medtaget seniorer på 60 år og ældre. Blandt de 60–62 årige ser vi også en moderat underrepræsentation men har vurderet, at de har beskedne implikationer for resultaterne. I samtlige regressioner kontrolleres for alder.

Set i lyset af ovenstående har vi valgt ikke at vægte data. Vi vurderer, at udelukkelsen af de yngste seniorer samt det faktum at analyserne er opdelt på køn og brancher i tilstrækkelig grad, sikrer solide og brugbare indikationer på, hvordan uformelt omsorgsarbejde fordeler sig, og hvordan den opleves blandt seniorer på arbejdsmarkedet

Vi håber, at denne analyse kan bidrage til forståelsen af det uformelle omsorgsarbejde i Danmark og samtidig flere nationale undersøgelser, som kan afdække andre demografiske forhold og perspektiver.

Bilag B: Arbejdsproduktivitet

Hvad er arbejdsproduktivitet?

Til at værdisætte arbejdes bidrag til økonomien vil man ofte skele til arbejdsproduktivitet. Arbejdsproduktivitet bruges som et mål for hvor meget en enkelt arbejdstime bidrager til den samlede produktion i et samfund. Officielt udregnes arbejdsproduktiviteten som bruttoværditilvæksten per arbejdstime på tværs af erhverv.

Den markeds-mæssige produktion

I erhverv, hvor der findes en markedspris for de varer eller services, der produceres, er det forholdsvis simpelt at beregne bruttoværditilvæksten. Her tager man værdien af sin produktion (produktionsværdien), som kan udledes af priserne og fratrækker omkostningerne forbundet med køb af varer og services brugt i produktionen. Det giver en samlet bruttoværditilvækst, som hurtigt kan omregnes til arbejdsproduktivitet ved at dividere med antal arbejdstimer.

Den ikke-markeds-mæssige produktion

Men hvad gør man, når der ikke findes markedspriser? Offentlige ydelser indenfor sundhed, undervisning og sociale tjenester tilbydes gratis til borgerne, og der er derfor ingen markedspriser, man kan bruge til at beregne produktionsværdien. For at imødekomme denne udfordring arbejder Danmarks Statistik med to metoder til værdiansættelse, input- og output-metoden.

Input-metoden

Frem til 2014 anvendte Danmark udelukkende input-metoden til værdiansættelse af offentlige ydelser. Her sættes produktionsværdien lig med de omkostninger, der er forbundet med at levere ydelserne. Denne metode afspejler dog ikke den faktiske markeds-værdi af ydelserne og er forbundet med to centrale udfordringer.

For det første kan man ikke skelne, om en stigning i produktionsværdien skyldes en øget mængde ydelser eller blot stigende omkostninger. For det andet afspejler en omkostningsbaseret produktionsværdi ikke kvaliteten af de leverede ydelser.

Output-metoden

Det har givet anledning til output-metoden, som indførtes i 2014. Her måles produktionsværdien på baggrund af en række mængde-indikatorer (fx antal hospitalsindlæggelser, ambulante patienter, elever osv.) og dertilhørende enhedsomkostninger i faste priser. Det betyder, at ændringer i produktionsværdien er et udtryk for ændringer i mængden af leverede ydelser.

Ideelt set ville output-metoden også kvalitetskorrigere produktionsværdien ved hjælp af relevante kvalitetsindikatorer (fx overlevelsesrater, patienttilfredshed, ventetid, osv.). Danmarks Statistik har lavet eksperimentelle beregninger på sådanne korrektioner, men på grund af manglende datagrundlag og usikkerhed i de tilgængelige data, indgår kvalitetskorrektioner ikke i den officielle beregning af produktionsværdien i output-metoden.

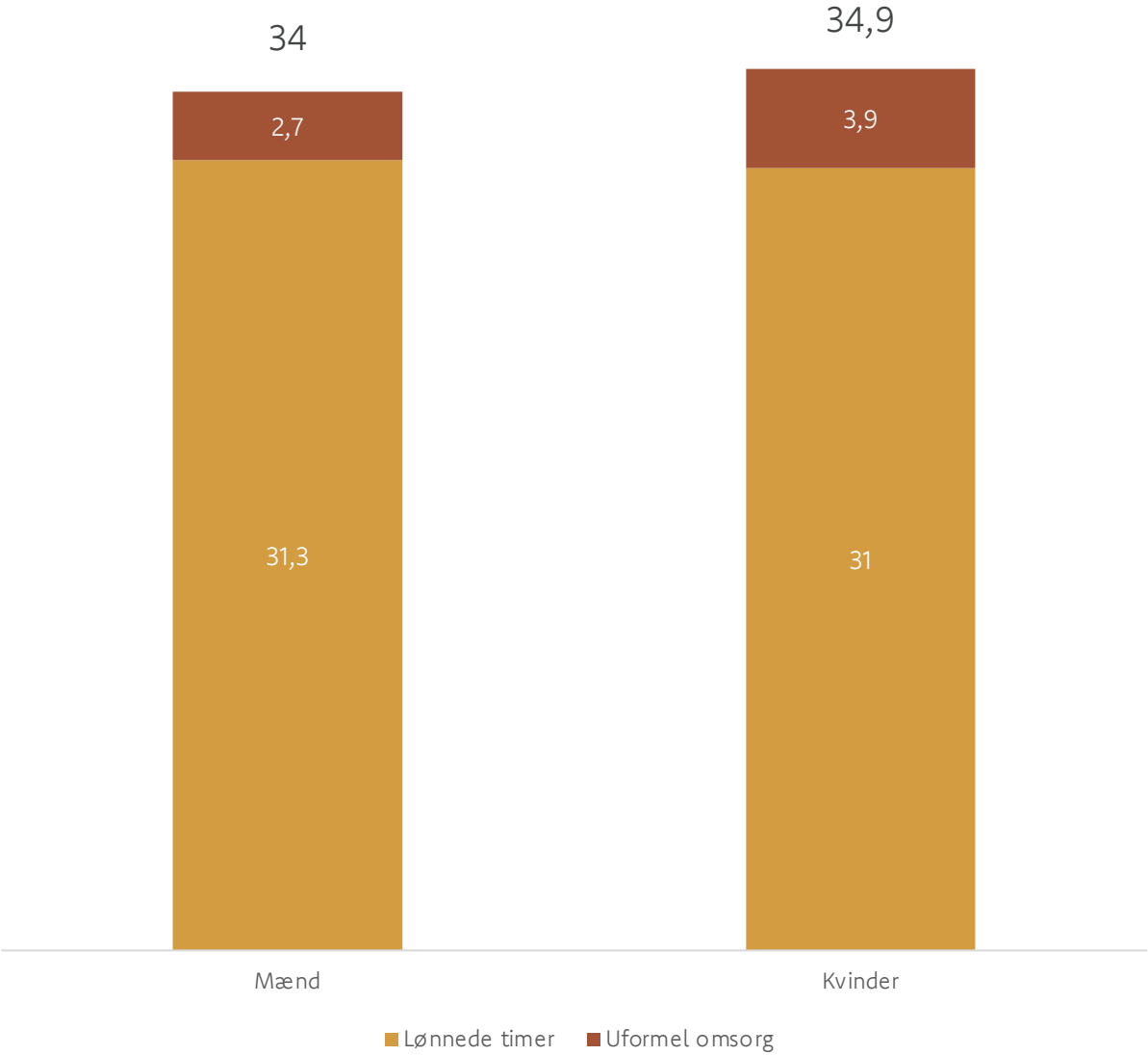
Usynlig kvalitet

De manglende kvalitetskorrektioner gør det utroligt svært at måle den reelle produktionsværdi og dermed arbejdsproduktivitet i den offentlige sektor. De produktivitetsgevinster, som eventuelt kunne opnås gennem offentlige ydelser af højere kvalitet, f.eks. indenfor behandling og pleje samt undervisning, er usynlige i den måde, som vi måler produktivitet på i nationalregnskabet.

Dertil kommer at output-metodens mængdeindikatorer er forbundet med en del usikkerhed. Derfor understreger Danmarks Statistik også, at "for flere brancher bør arbejdsproduktivitetsudviklingen ikke stå alene i produktivitetsanalyser."

Bilag C: Total ugentlige arbejdstimer (formelt + uformelt)

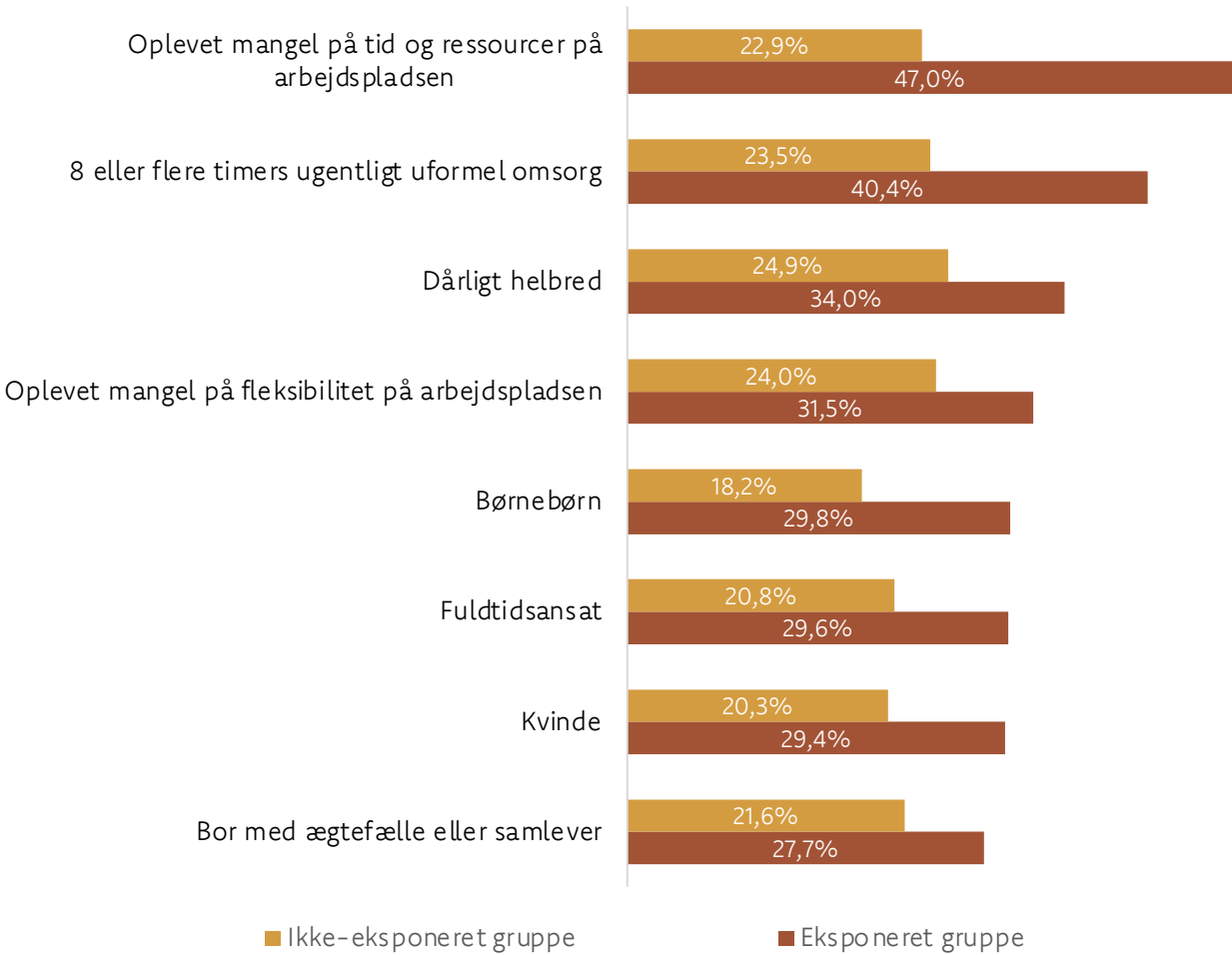
Total ugentlige arbejdstimer blandt arbejdsmarkedsaktive seniorer mellem 60 og 66 år

Kilde: Egne beregninger
Noter: Tid brugt på uformelt omsorgsarbejde afviger fra Figur 1.2, da vi her kun inkluderer seniorer mellem 60 og 66 år; N = 2.386

Bilag D: Risiko for svær arbejdslivsbalance

Figur B1: Hvordan forskellige faktorer påvirker sandsynligheden for svær arbejdslivsbalance

Note: N = 1.365

Metode: Vi bruger en logistisk regression til at modellere sandsynligheden for en svær arbejdslivsbalance. Den afhængige variabel er en dummy som antager værdien 1, hvis respondenter har svaret "svært" eller "meget svært" til spørgsmålet: "Finder du det let eller svært at balancere dit arbejdsliv med dine øvrige forpligtelser (pasning af børnebørn, frivilligt arbejde, pleje af familiemedlemmer eller nære venner, husligt arbejde osv.)?"

Besvarelsene "ved ikke/ønsker ikke at svare" er sorteret fra. Vi kontrollerer for alder, køn, indkomst, beskæftigelsesstatus, børn. Resultaterne er robuste overfor forskellige måder at modellere sammenhængen mellem alder og den afhængige variabel, og vi finder ikke problemer med multikolaritet mellem vores variable. I vores figurer angives gennemsnitlige marginaleffekter samt prædikerede sandsynligheder. Sidstnævnte udregnes ved skiftevis at sætte relevante variable lig 0 eller 1 på tværs af alle observationer i stikprøven, mens de resterende variable er uændrede og dermed lig deres observerede værdier. På denne baggrund udregnes individuelle sandsynligheder og der tages et gennemsnit af disse. Alle inkluderede resultater er signifikante på et 5% signifikansniveau.

Seniorklar